

Üks moodus maitseveini teha oli niisugune: maitseürdid segati meega ja jäeti linaesse kotikesse kammitsetul veini sisse.

Pealinna apteekrid *contra* maanaised

Ürte kasvatati keskajal vähesel määral ka linnamajade tagahoovides, Tallinnas oli suurem ürdiaed Barbara kabeli juures, nüüdse Roosikrantsi tänava ja Kaarli puiestee nurgal. Samuti Harju tänava ees. Sealsete ürdiaedade omanikud olid raeapteekrid Claus Schulte ja Fabian Below.

Ürte ja nende lõunamaiseid suguvendi vürtse müüdi apteegis kuivatatult, neid keedeti kokku nii searasa kui siirupiga. Vürtse ja ürte siirupiga keetes saadi kompvékiladseid maiuseid, mida müüdi ka raviotsarbel. Samuti armastati neid pidude ajal veini kõrval mekkida. Ürtide ja vürtside baasil tehti ka leotisi – neid hoiti küll veinis, küll äädikas.

“Sajandeid olid raeapteeki pidavate apteekrite suurimaks nuhtluseks metsarohtudega kauplevad maanaised, kes müüsid oma puruks tambitud või tampimata õisi, varsi ja juuri otse apteegi vastas turul ning viimaks läksid koguni nii häbematuks, et kolisid oma “äri” apteegi kõrval asuvasse Saiakangi,” pajatab emand Angelbeke. “Apteekrid võtsid igatahes konkurentsitema kurjalt üles, sest neil oli ikkagi haridus, litsents ja müügiluba!”

Kuid maanaistel oli oma tarkus. Nurmenukke korjati unetoovaks teeks, naistepuna naistevaevuste vastu ja ikka nii edasi. Kuid nad teadsid ka seda, et peterzell võttis põletikud ja paistetused ära ning tegid ise mikstuure.

Oma kogemuste tõttu söi maarahvas ka rohkem seeni. Linnarahvas, kes seeni suuremat ei tundnud, mäletas, et üks või teine oli seene söömise peale ära koolnud. Sestap julgusid nad süüa vaid kukeseeni, sest nende kohta teati kindlalt: ei tapa!

Salvei – ürtide primadonna

Salvei oli Araabia kultuuris väga tähtsal kohal, Euroopasse tõid ta ristsõdijad. Salveid peeti kõigeravijaks: kui keegi suri, imestati, kuidas see võis juhtuda – tema aias kasvas ju salvei!

Salveile omistati elusäästev, eluiga pikendav, aga ka eluandev jõud. “Vana-Rooma arstid soovitasid lastetutele abielupaaridele trikki, mille puhul paarikesel tuli neli päeva vallatlemisest hoiduda ja viksilt salvei mahla juua,” teab emand Angelbeke. “Ja kui siis seesinane vallatus viimaks ette võeti, tõi see kindlasti ka tulemusi peatse perelisa näol.”

Järg lk 360

Olde Hansa

Tallinna keskajegne Restoran ja Kraamipood

Ära
väärts
lugu

Vana turg 1, Tallinn

tel: 627 9020

reserve@oldehansa.ee www.oldehansa.com